

ВИВЧЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПЕРЕСІВУ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД СТАНУ ПОСІВУ

В. А. Дорошенко, провідний н. с., к. с.-г. н., С. І. Власенко, зав. лабораторією землеробства, к. с.-г. н., Н. В. Коновалова, м. н. с., Іванівська ДСС

Погодні умови зони нестійкого зволоження, шкідлики та надмірна забур'яненість нерідко стають причиною пересіву цукрових буряків або ж значного їх зрідження. У випадку повної загибелі посівів до першої половини травня їх, як правило, пересівають, а от коли така ситуація трапляється пізніше або ж посіви дуже зріджуються, постає питання доцільності пересіву, тим більше в умовах складного фінансового стану господарств і високих цін на насіння і паливно-мастильні матеріали. З метою визначення строків пересіву в залежності від стану посіву нами і було проведено польовий дослід на протязі 2001–2002 рр. за нижче наведеною схемою. Автором схеми є І. С. Шкаредний.

Погодні умови за роки проведення дослідів склалися так, що зволоження як у 2001 р., так і в 2002 р. було сприятливим для отримання сходів, навіть при пізніх строках посіву. Так, у 2001 р. у квітні, травні і червні кількість опадів складала відповідно 250, 128 і 231 % до багаторічної норми. У 2002 р. за травень і червень їх кількість також перевищувала норму відповідно у 3,6 і 1,4 рази. Це дало змогу отримати практично однакову кількість сходів цукрових буряків, незалежно від строків посіву (табл. 1).

Дослід проводили на фоні ґрунтового гербіциду. До посіву внесли фронт'єр (1,5 л/га). Однак забур'яненість посівів була значною – 38–135 шт./кв. м, причому, як показали спостереження, найбільша кількість бур'янів з'являлася у період від середини до 25 травня (135–66 шт./кв. м). Перед першим строком сівби і перед останнім їх

кількість була значно меншою і практично однаковою – 38–41 шт./кв. м.

Слід відмітити і те, що, крім відмінностей у кількісному складі бур'янів по строках посіву, спостерігали зміни і в структурі забур'яненості. Перед першим строком посіву переважали ранні ярові і зимуючі, а на період останнього строку домінували пізні ярові види – щиріця, куряче просо, мишій сизий.

Дані щодо продуктивності цукрових буряків, наведені в табл. 2, свідчать, що максимальну продуктивність забезпечували посіви першого строку сівби з густотою насадження 80 тис./га (вар. 3). Врожайність коренеплідів при пізніших строках посіву і тій самій густоті була значно меншою. Запізнення з посівом на 30, 40 і 50 днів

Схема дослідів

1.	Сівба 15 квітня,	густота насадження	40 тис./га.
2.	Сівба 15 квітня,	густота насадження	60 тис./га.
3.	Сівба 15 квітня,	густота насадження	80 тис./га.
4.	Сівба 15 травня,	густота насадження	40 тис./га.
5.	Сівба 15 травня,	густота насадження	60 тис./га.
6.	Сівба 15 травня,	густота насадження	80 тис./га.
7.	Сівба 25 травня,	густота насадження	40 тис./га.
8.	Сівба 25 травня,	густота насадження	60 тис./га.
9.	Сівба 25 травня,	густота насадження	80 тис./га.
10.	Сівба 4 червня,	густота насадження	40 тис./га.
11.	Сівба 4 червня,	густота насадження	60 тис./га.
12.	Сівба 4 червня,	густота насадження	80 тис./га.

спричинило зменшення врожайності відповідно на 13,8; 26,6 і 40 т/га (вар. 6, 9 і 12).

Таким чином, підтверджується висновок попередніх досліджень про те, що кожен день запізнення з посівом після оптимального строку спричиняє втрати врожаю 0,5 т на протязі перших 30 днів. Через 40 і 50 днів ці втрати складають уже 0,7 і 0,8 т за кожен день. Однак цей висновок не є відповіддю на завдання, що було поставлене нами перед проведенням досліду. Головним було встановити, посів із якою густотою насаджень доцільно залишати, а коли його краще пересіяти, забезпечивши вищу врожайність і окупність витрат. Розглядаючи дані щодо врожайності коренеплодів під таким кутом зору, ми помітили, що ранній посів, навіть при

УТОЧНЕННЯ СП «ІТАЛ ТАЙГЕР» ДО СТАТТІ

«БОРЬБА З ГРИЗУНАМИ НА ЕЛЕВАТОРАХ І В ЗЕРНОСХОВИЩАХ»
(ЖУРНАЛ «АГРОНОМ» №4 (6) ЗА ЛИСТОПАД 2004 РОКУ)

Препарат «Крысиная смерть № 1» виробляється на основі родентицида II-го покоління – бродифакуму 0,25% (антикоагулянт – препарат, який діє на згортання крові, і не відноситься до числа гострих). Препарат являє собою тістоподібну масу, яка упаковується в пакетики з фільтрувальної паперу масою 12,5 грам.

Таблиця 1. Кількість сходів цукрових буряків і бур'янів у залежності від строків посіву (2001–2002 рр.)

№ вар.	Сходи буряків, шт/п.м.	Бур'яни перед посівом, шт/кв. м			В кінці вегет. ^{х)}		
		15.04	15.05	25.05	4.06	шт/кв. м	г./кв. м
1	12	38				68	3400
2	14	38				102	1500
3	14	38				20	1800
4	15		135			28	600
5	11		135			36	1340
6	11		135			36	640
7	12			66		44	5100
8	12			66		46	2700
9	14			66		58	2800
10	11				41	52	4400
11	12				41	50	3300
12	12				41	50	1840

^{х)} дані за 2001 р. У 2002 р. бур'яни в досліді видаляли вручну

густоті 60 тис./га, пересівати недоцільно. Якщо ранній посів із густотою насаджень 40 тис./га і менше, його необхідно пересіяти до 15.05, забезпечивши густоту рослин 80 тис./га.

Незалежно від густоти насаджень, строки пересіву у червні невиправдані. Рівень врожайності у цьому випадку не окупить витрат на вирощування коренеплодів. Що стосується вимушених строків пересіву 25 травня, слід зазначити, що лише при забезпеченні густоти насаджень 80 тис./га, належного догляду за посівами вирощування коренеплодів буде рентабельним. Таким чином, бачимо, що густота насаджень має таке ж важливе значення в забезпеченні рівня врожайності коренеплодів, як і строки посіву. При збільшенні густоти насад-

ження спостерігається і підвищення цукристості коренеплодів.

ВИСНОВКИ

Пересів посівів ранніх строків сівби виправданий лише у випадку, коли густота насаджень становить 40 тис./га і менше. Якщо виникає необхідність пересіву у період з 1 по 20 травня, посіви з густотою насаджень 60 тис./га і більше пересівати недоцільно.

Останнім виправданим строком пересіву є 25 травня, за умови, що густота нового посіву становитиме не менше 80 тис./га.

Таблиця 2. Продуктивність цукрових буряків у залежності від строків сівби і густоти насаджень (2001–2002 рр.)

№	Строк	Насадження	Врожайність	Вміст цукру	Збір цукру
1.	15.04	40	36,1	13,6	4,87
2.	15.04	60	46,8	13,9	6,44
3.	15.04	80	55,2	13,8	7,63
4.	15.05	40	24,6	13,5	3,30
5.	15.05	60	35	14	4,87
6.	15.05	80	41,4	14	5,77
7.	25.05	40	17,4	13	2,28
8.	25.05	60	20,4	13,6	2,82
9.	25.05	80	26,6	13,6	3,64
10.	4.06	40	12,8	13,6	1,72
11.	4.06	60	13,6	13,6	2,42
12.	4.06	80	15,2	13,8	2,84

НІР05 =± для строків 2,0
для густоти насадж. 0,4
і взаємодії 1,8 0,4

ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА СТАТТІ В. А. ДОРОШЕНКА, С. І. ВЛАСЕНКА «ВИВЧЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПЕРЕСІВУ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ, ЗАЛЕЖНО ВІД СТАНУ ПОСІВІВ»

Рецензент: В. Л. Корнієнко, к. с.-г. н.,
провідний фахівець ТОРГОВОГО ДОМУ «НАСІННЯ»

Питання, що підняті в статті, дуже актуальні, особливо в роки, коли у квітні місяці, в оптимальні строки посіву цукрових буряків, випадає мало опадів. Суховії вивітрюють з верхнього шару ґрунту накопичену за осінньо-зимовий період вологу. В таких умовах польова схожість насіння значно знижується, кількість сходів сягає 30–40 тис./га.

У статті також було б доцільно зазначити: вказані досліді проводилися з сортами чи гібридами цукрових буряків.